

Дніпровський державний медичний університет
кафедра дитячої стоматології
завідувач кафедри д.мед.н., проф. І. Ковач

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОТОКОЛ
самостійна позааудиторна
та аудиторна робота
СТУДЕНТІВ 3 КУРСУ 3 ДИСЦИПЛІНИ:
«ПРОФІЛАКТИКА СТОМАТОЛОГІЧНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ »
(Магістерський рівень)

Студента (ки) 3 курсу факультету стоматології та фармації
Дніпровського державного медичного університету

_____ групи

викладач _____

Дніпро 2025

ЗМІСТ

1. Тематичний план лекцій	3
2. Тематичний план практичних занять	4
3. ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	6
4. ТЕМА 1	7
5. ТЕМА 2	14
6. ТЕМА 3	17
7. ТЕМА 4	24
8. ТЕМА 6	25
9. ТЕМА 7	28
10. ТЕМА 8	31
11. ТЕМА 9	34
12. ТЕМА 10	37
13. ТЕМА 11	44
14. ТЕМА 13	53
15. ТЕМА 14	59
16. ТЕМА 15	66
17. ТЕМА 16	71
18. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	78

Календарно-тематичний план лекцій

з дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань»

для вітчизняних студентів 3 курсу факультету стоматології та фармації

в осінньому семестрі 2025-2026 навчального року

№ п/ п	Тема заняття	к-ть год .	501гр.	502гр.	503гр.	
			дати			
1	Введення в курс профілактики. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань, поняття, мета, завдання, методи. Етапи розвитку щелепно-лицевої ділянки, формування зубів, слизової оболонки порожнини рота і пародонту. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті.	2	08.09.25	08.09.25	08.09.25	
2	Гомеостаз після прорізування зуба. Резистентність емалі зуба до каріозної пошкодження. Фактори, що впливають на формування і мінералізацію твердих тканин. Карієсогенні фактори в порожнині рота. Роль мікрофлори порожнини в розвитку карієсу і захворювань пародонту.	2	22.09.25	22.09.25	22.09.25	
3	Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика застосування. Профілактика захворювань пародонту у дітей.	2	06.10.25	06.10.25	06.10.25	
4	Професійна гігієна порожнини рота: методи і оснащення.	2	20.10.25	20.10.25	20.10.25	
5	Екзогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Показання, засоби, механізм дії, методика проведення. Герметизація фісур як метод профілактики карієсу зубів.	2	03.11.25	03.11.25	03.11.25	
	Всього	10				

**Календарно-тематичний план практичних занять та виробничої практики з дисципліни
«Профілактика стоматологічних захворювань»
для вітчизняних студентів 3 курсу факультету стоматології та фармації
в осінньому семестрі 2025-2026 навчального року**

№ п/п	Тема заняття	к-ть год.	501гр.	502гр.	503 гр.	
			дати			
1	Введення в курс профілактики. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань, поняття, мета, завдання, методи. Інструктаж з техніки безпеки при роботі в стоматологічній залі. Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті. Етапи розвитку щелепно-лицьової ділянки, формування зубів, слизової оболонки (порожнини рота та пародонта).	4	01.09.25	16.12.25	19.11.25	
2	Запис зубної формули: клінічної, анатомічної. Методи стоматологічного огляду. Алгоритм обстеження. Практичне ознайомлення студентів з методикою огляду один на одному.	4	02.09.25	17.12.25	20.11.25	
3	Індекси карієсу. Індекси гігієни порожнини рота (Гріна-Вермільона, Федорова-Володкіної, Сілнес-Лоу). Індексна оцінка стану тканин пародонта (CPI, KPI, PMA, PI, проба Писарєва-Шиллера).	4	03.09.25	18.12.25	21.11.25	
4	Методика стоматологічного обстеження по ВООЗ. Карта реєстрації стоматологічного статусу. Заповнення карти.	3+ 1год. практика	04.09.25	19.12.25	24.11.25	
5	Контрольне заняття 1.	3+ 1год. практика	05.09.25	29.12.25	25.11.25	
6	Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Методи її виявлення та усунення. Структура і біологічні властивості емалі та дентину. Дозрівання емалі після прорізування зуба.	4	08.09.25	30.12.25	26.11.25	
7	Резистентність емалі зуба до каріозного ушкодження. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емалі і пульпі зуба.	3+ 1год. практика	09.09.25	31.12.25	27.11.25	
8	Склад і властивості ротової рідини: її роль в процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота.	3+ 1год. практика	10.09.25	01.01.26	28.11.25	
9	Мікрофлора порожнини рота, її участь в розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Класифікація назубних нашарувань.	3+ 1год. практика	11.09.25	02.01.26	01.12.25	
10	Засоби гігієни порожнини рота, їх склад та властивості. Предмети гігієни порожнини рота. Індивідуальна гігієна.	3+ 1год. практика	12.09.25	05.01.26	02.12.25	
11	Професійна гігієна порожнини рота: методи та оснащення.	3+ 1год. практика	15.09.25	06.01.26	03.12.25	
12	Контрольне заняття 2.	2+ 2год. практика	16.09.25	07.01.26	04.12.25	
13	Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром. Планування, методи проведення. Системне введення фторидів. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів. Системне призначення макро- і мікроелементів, вітамінів залежно від віку дитини.	4	17.09.25	08.01.26	05.12.25	
14	Екзогенна профілактика карієсу зубів у віковому аспекті. Характеристика засобів для місцевої профілактики карієсу, призначення та способи їх використання. Практичне засвоєння різних методик проведення екзогенної профілактики карієсу у дітей. Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів та методики їх застосування. Практичне засвоєння техніки герметизації фісур зубів. Контроль ефективності профілактики карієсу.	4	18.09.25	09.01.26	08.12.25	
15	Профілактика захворювань пародонта у дітей. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта. Планування, методи проведення. Гігієна порожнини рота як основа профілактики захворювань пародонта.	4	19.09.25	12.01.26	09.12.25	
16	Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Основні етапи впровадження та організаційні принципи. Підготовка, складання програми. Критерії оцінки ефективності програми комплексної системи профілактики. Диспансеризація дітей у стоматолога як основний метод впровадження первинної профілактики. Принципи, організаційні форми, етапи диспансеризації. Методика формування стоматологічних диспансерних груп.	4	22.09.25	13.01.26	10.12.25	
17	Контрольне заняття 3.	2+ 2 год. практика	23.09.25	14.01.26	11.12.25	
18	Підсумковий контроль (диференційний залік)	3+ 1год. практика	24.09.25	15.01.26	12.12.25	
19	Залік з виробничої практики	3	25.09.25	16.01.26	15.12.25	
	Всього практичних занять	60				
	Всього виробничої практики	15				

Самостійна робота студентів

№ з/ п	Назва теми	Кіль кість годи н	Рекомендована література
Змістовий модуль 1. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань. Алгоритм обстеження дітей та індексна оцінка стану порожнини рота.			
1	Чинники ембріонального та постембріонального періодів розвитку, що впливають на закладку та мінералізацію зубів.	5	Відповідно до розділу 11 програми
2	Роль спадковості та чинників зовнішнього середовища у розвитку карієсу та некаріозних уражень зубів.	5	
Змістовий модуль 2. Карієсрезистентність та гігієна порожнини рота.			
3	Вибір засобів і предметів гігієни порожнини рота залежно від стоматологічного статусу.	5	Відповідно до розділу 11 програми
4	Методи чищення зубів. Контрольоване чищення зубів в організованих дитячих колективах.	5	
5	Гігієнічне навчання і виховання. Організація. Методи проведення.	5	
6	Незріла емаль як можливий карієсогенний чинник. Методи і засоби профілактичного впливу.	5	
Змістовий модуль 3. Профілактика карієсу та захворювань пародонта. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань			
7	Визначення ефективності профілактичних заходів після проведеного курсу екзогенної та ендогенної профілактики препаратами кальцію та фтору.	5	Відповідно до розділу 11 програми
8	Ефективність герметизації фіссур зубів за допомогою різних герметиків.	5	
9	Роль раціонального харчування у профілактиці карієсу. Роль загальносоматичних захворювань вагітної жінки і дитини в генезі карієсу. Роль стоматолога, педіатра, гінеколога у первинній	5	

	профілактиці карієсу зубів у дітей. Організація, методи впровадження.		
10	Індивідуальна профілактика захворювань пародонта. Засоби і предмети гігієни, методики їх застосування.	5	
	Всього		50

ІНДИВІДУАЛЬНА САМОСТІЙНА ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТА

види роботи	Баллы
Ефективність герметизації фісур зубів за допомогою різних герметиків. Визначення ефективності профілактичних заходів після проведеного курсу екзогенної і ендогенної профілактики препаратами кальцію і фтору. Розробка схем профілактики стоматологічних захворювань в залежності від вмісту фтору в питній воді. Поширеність і інтенсивність каріозного ураження в групі дітей навчального закладу. Вивчення типу мікрокрісталлізації ротової рідини у студентів групи. Поширеність і інтенсивність захворювань пародонту у дітей в дошкільних навчальних закладах та школах. Провести обстеження групи дітей навчального закладу за методикою ВООЗ із заповненням карти ВООЗ. Провести обстеження стану гігієни рота в групі дітей навчального закладу.	10

ТЕМА 1. Введення в курс профілактики. Загальні питання профілактики стоматологічних захворювань, поняття, мета, завдання, методи. Інструктаж з техніки безпеки при роботі в стоматологічному залі.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Профілактика стоматологічних захворювань, поняття, завдання і цілі.
2. Види профілактики стоматологічних захворювань (первинна, вторинна, третинна, індивідуальна, колективна, масова і т.д.).
3. Визначення економічної ефективності профілактики стоматологічних захворювань.

Позааудиторна робота.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати визначення профілактики стоматологічних захворювань, цілі, завдання.
2. Дати характеристику понять: первинна, вторинна, третинна, індивідуальна, колективна, масова профілактика.
3. Охарактеризувати способи визначення економічної ефективності профілактики стоматологічних захворювань.

Анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті. Етапи розвитку щелепно-лицевої ділянки, формування зубів, слизової оболонки (порожнини рота і пародонту).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Опишіть анатомо-фізіологічні особливості будови порожнини рота у віковому аспекті.
2. Розвиток щелепно-лицевої ділянки, зубів, слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонту.
3. Назвіть основні етапи розвитку зубів, їх характеристика.
4. Назвіть основні анатомічні та топографічні ознаки тимчасових і постійних зубів.
5. Назвіть терміни і порядок прорізування тимчасових і постійних зубів.
6. Етапи формування коренів тимчасових і постійних зубів.
7. Назвіть види і типи резорбції коренів тимчасових зубів.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Намалювати таблицю: «Анатомо -Топографічна відмінності тимчасових і постійних зубів».
2. Намалювати таблицю: «Терміни закладки, прорізування, мінералізації, формування коренів тимчасових зубів».
3. Намалювати таблицю: «Терміни закладки, прорізування, мінералізації, формування коренів постійних зубів».
4. Схематично зобразити етапи формування коренів тимчасових і постійних зубів.
5. Схематично зобразити типи резорбції коренів тимчасових зубів.

Малюнок 1. Намалювати таблицю: «Анатомо -Топографічна відмінності тимчасових і постійних зубів».

Малюнок 2. Намалювати таблицю: «Терміни закладки, прорізування, мінералізації, формування коренів тимчасових зубів».

Малюнок 3. Намалювати таблицю: «Терміни закладки, прорізування, мінералізації, формування коренів постійних зубів».

Малюнок 4. Схематично зобразити етапи формування коренів тимчасових і постійних зубів.

Малюнок 5. Схематично зобразити типи резорбції коренів тимчасових зубів.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

ТЕМА 2. Запис зубної формули: клінічної, анатомічної. Методи стоматологічного огляду. Алгоритм обстеження. Практичне ознайомлення студентів з методикою огляду один на іншому.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Знати клінічні та анатомічні зубні формули для тимчасового, змінного і постійного прикусу.
2. Знати послідовність і порядок процесу обстеження стоматологічного хворого.
3. Оцінка стану прикусу.
4. Порядок занесення даних зубної формули.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою огляду стоматологічного хворого один на одному.
2. Вміти записати зубні формули (клінічні, анатомічну) тимчасового, змінного, постійного прикусу.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Написати формули зубного ряду (по Зігмонді - Палмеру, по міжнародній схемі ВООЗ, за американською схемою) для тимчасового, змінного і постійного прикусу.
2. Схематично зобразити алгоритм огляду стоматологічного хворого.

Малюнок 1. Написати формули зубного ряду для тимчасового, змінного і постійного прикусу.

За Зігмонді - Палмеру:

За міжнародною схемою ВООЗ:

За американською схемою:

Малюнок 2. Схематично зобразити алгоритм огляду стоматологічного хворого.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

ТЕМА 3. Індекси карієсу. Індекси гігієни порожнини рота (Гріна-Вермільйона, Федорова-Володкіною, Сілнес-Лоу).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, облікові форми.
2. Поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей. Вплив кліматичних, географічних, соціально-економічних, екологічних факторів на поширеність і інтенсивність карієсу зубів у дітей.
3. Оцінка гігієнічного стану порожнини рота за індексами Федорова-Володкіною, Гріна-Вермільйона, Сілнес-Лоу.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Вміти розрахувати інтенсивність, поширеність карієсу, приріст інтенсивності карієсу, редукцію карієсу.
2. Вміти провести оцінку гігієнічного стану порожнини рота за індексами Федорова-Володкіною, Гріна-Вермільйона, Сілнес-Лоу.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати формули визначення індексів карієсу (поширеність, інтенсивність, приріст інтенсивності, редукція карієсу).
2. Записати формули визначення гігієнічних індексів Федорова-Володкіною, Гріна-Вермільйона, Сілнес-Лоу з критеріями оцінки та інтерпретації результатів.

Малюнок 1. Записати формули визначення індексів карієсу (поширеність, інтенсивність, приріст інтенсивності, редукція карієсу).

Поширеність карієсу

Інтенсивність карієсу

Приріст інтенсивності карієсу

Редукція карієсу

Малюнок 2. Записати формули визначення гігієнічних індексів Федорова-Володкіною, Гріна-Вермільйона, Сілнес-Лоу з критеріями оцінки та інтерпретації результатів.

Індекс Федорова-Володкіною

Індекс Сілнес-Лоу

Індекс Гріна-Вермільйона

Індексна оцінка стану тканин пародонта (СРІ, КПІ, РМА, РІ, проба Писарєва-Шиллера).

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

- 1.Епідеміологія основних стоматологічних захворювань. Епідеміологічне обстеження в стоматології. Методи, облікові форми.
2. Індексна оцінка стану тканин пародонта (СРІТN, КПІ, РМА, РІ, проба Писарєва-Шиллера).

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Вміти провести оцінку стану тканин пародонта (СРІТN, КПІ, РМА, РІ, проба Писарєва-Шиллера).

Позааудиторної роботи. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати формули визначення пародонтальних індексів (СРІТN, КПІ, РМА, РІ, проба Писарєва-Шиллера) з критеріями оцінки та інтерпретації результатів.

Малюнок 1. Записати формули визначення пародонтальних індексів (СРІТN, КПІ, РМА, РІ, проба Писарєва-Шиллера) з критеріями оцінки та інтерпретації результатів.

Індекс РМА

Проба Писарева-Шиллера

Індекс РІ

Індекс КПІ

Індекс СРІТН

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 4. Методика стоматологічного обстеження по ВООЗ. Карта реєстрації стоматологічного статусу. Заповнення карти.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Методика стоматологічного обстеження по ВООЗ. Заповнення карти ВООЗ, її характеристика. Оцінка результатів.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою стоматологічного обстеження по ВООЗ. Заповнення карти ВООЗ, її характеристика. Вміти провести оцінку результатів.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Підготовка до контрольної роботи №1.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 6. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Методи її виявлення і усунення. Структура і біологічні властивості емалі та дентину. Дозрівання емалі після прорізування зуба.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Фактори, що призводять до її розвитку, їх виявлення та усунення.
2. Гістологічна будова, хімічний склад, фізичні та біологічні властивості емалі. "Дозрівання" емалі після прорізування зуба.
3. Незріла емаль як можливий карієсогенний фактор. Методи і засоби профілактичного впливу.
4. Знати структуру і біологічні властивості дентину.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методиками виявлення карієсогенної ситуації.
2. Вміти розробити комплекс заходів щодо усунення карієсогенної ситуації у пацієнтів.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати основні карієсогенні чинники загального і місцевого значення.
2. Намалювати схему взаємодії основних карієсогенних факторів.
3. Намалювати гістологічну будову емалі зуба, записати її хімічний склад.
4. Намалювати гістологічну будову дентину зуба, записати його хімічний склад.

Малюнок 1. Записати основні карієсогенні чинники загального і місцевого значення.

Карієсогенні чинники

Загальні:

Місцеві:

Малюнок 2. Намалювати схему взаємодії основних карієсогенних факторів.

Малюнок 3. Намалювати гістологічну будову емалі зуба, записати її хімічний склад.

Малюнок 4. Намалювати гістологічну будову дентину зуба, записати його хімічний склад.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 7. Резистентність емалі зуба до каріозного пошкодження. Вплив на процеси формування, мінералізації і дозрівання емалі з метою профілактики карієсу. Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емаль і пульпі зуба.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

- 1.Визначення ступеня резистентності емалі зуба.
2. Гомеостаз твердих тканин зуба після прорізування. Механізми регуляції.
- 3.Біологічні властивості пульпи зуба. Сучасні уявлення про обмінні процеси в емаль і пульпі зуба.
- 4.Визначення кислотостійкості емалі (ТЕР-тест, КОШРЕ-тест, CRT-тест).
- 5.Углеводи в патогенезі карієсу. Механізм дії. Методи профілактики.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою визначення ТЕР-тесту. Оцінка результатів.
2. Оволодіти методикою визначення КОШРЕ -Тест. Оцінка результатів.
3. Оволодіти методикою визначення CRT-тест. Оцінка результатів.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Намалювати гістологічну будову пульпи зуба, записати її біологічні властивості.
2. Записати методику визначення ТЕР-тесту. Оцінка результатів.
3. Записати методику визначення КОШРЕ -Тест. Оцінка результатів.
4. Записати методику визначення CRT-тест. Оцінка результатів.

Малюнок 1. Намалювати гістологічну будову пульпи зуба, записати її біологічні властивості.

Малюнок 6. Записати методику визначення ТЕР-тесту. Оцінка результатів.

Малюнок 7. Записати методику визначення КОШРЕ -Тест. Оцінка результатів.

Малюнок 8. Записати методику визначення CRT-тест. Оцінка результатів.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 8. Склад і властивості ротової рідини: її роль в процесах дозрівання емалі, демінералізації, ремінералізації. Захисні механізми порожнини рота.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Слина, ротова рідина. Склад, властивості, роль у "дозріванні" емалі і в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.
2. Специфічні захисні механізми порожнини рота.
3. Неспецифічні захисні механізми порожнини рота.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Вміти визначати природний рівень рН слини методом стрип-тесту.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Дати визначення поняттям «слина», «ротова рідина».
2. Дати визначення поняттю «рН слини», її роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.
3. Дати визначення поняттю «буферна ємність слини», її роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.
4. Перерахувати специфічні захисні механізми порожнини рота, їх роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.
5. Перерахувати неспецифічні захисні механізми порожнини рота, їх роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.

Малюнок 1. Дати визначення поняттям «слина», «ротова рідина».

Малюнок 2. Дати визначення поняттю «рН слини», її роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.

Малюнок 3. Дати визначення поняттю «буферна ємність слини», її роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.

Малюнок 4. Перерахувати специфічні захисні механізми порожнини рота, їх роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.

Малюнок 5. Перерахувати неспецифічні захисні механізми порожнини рота, їх роль в підтримці гомеостазу твердих тканин зубів.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 9. Мікрофлора порожнини рота, її участь у розвитку основних стоматологічних захворювань. Поверхневі утворення на зубах. Класифікація зубних відкладень.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Мікрофлора порожнини рота. Її фізіологічне значення, вплив на розвиток карієсу і захворювань пародонту. Методи і засоби попередження її патологічного впливу.
2. Пеллікула, м'який зубний наліт, бляшка. Їх роль в патогенезі карієсу і захворювань пародонту.
3. Зубні відкладення. Їх роль в патогенезі карієсу зубів і захворювань пародонту.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою виявлення м'якого і твердого зубного нальоту. Оцінка результатів.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати класифікацію зубних відкладень.
2. Дати визначення поняттям «пеллікула, м'який зубний наліт, бляшка».
3. Намалювати стадії розвитку зубної бляшки.
4. Намалювати механізм карієсогенного дії зубної бляшки.

Малюнок 1. Записати класифікацію зубних відкладень.

Малюнок 2. Дати визначення поняттям «пелликула, м'який зубний наліт, бляшка».

Малюнок 8. Намалювати стадії розвитку зубної бляшки.

Малюнок 9. Намалювати механізм кариесогенного дії зубної бляшки.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 10. Засоби гігієни порожнини рота, їх склад і властивості, показання до застосування в залежності від стоматологічного статусу. Предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування в залежності від стоматологічного статусу. Методи гігієнічного догляду за порожниною рота. Індивідуальна гігієна. Засвоєння чистки зубів. Контрольоване чищення зубів.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

- 1.Класифікація засобів гігієнічного догляду за порожниною рота, їх фізико-хімічні властивості. Показання до застосування.
2. Предмети гігієни порожнини рота, класифікацію, показання до застосування.
- 3.Вибір засобів і предметів гігієни порожнини рота в залежності від стоматологічного статусу.
4. Методи чистки зубів.
5. Контрольована чистка зубів. Методика проведення.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методиками чищення зубів індивідуально і один на одному.
2. Вміти проводити контрольовану чистку зубів.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати класифікацію засобів гігієнічного догляду за порожниною рота.
2. Записати класифікацію предметів гігієни порожнини рота.
- 3.Записати класифікацію зубних паст і перерахувати активні інгредієнти, що входять до складу зубних паст і еліксирів, з механізмом їх дії.
- 4.Записати класифікацію зубних щіток.
5. Записати вимоги, що пред'являються до дитячих зубних щіток.
6. Записати вимоги, що пред'являються до дитячих зубних паст.

7. Записати алгоритм стандартного методу чищення зубів (метод Пахомова Г.М.).

8. Записати алгоритм чищення зубів методом Басс.

Малюнок 1. Записати класифікацію засобів гігієнічного догляду за порожниною рота.

Малюнок 2. Записати класифікацію предметів гігієни порожнини рота.

Малюнок 3. Записати класифікацію зубних паст і перерахувати активні інгредієнти, що входять до складу зубних паст і еліксирів, з механізмом їх дії.

Малюнок 4. Записати класифікацію зубних щіток.

Малюнок 5. Записати вимоги, що пред'являються до дитячих зубних щіток.

Малюнок 6. Записати вимоги, що пред'являються до дитячих зубних паст.

Малюнок 7. Записати алгоритм стандартного методу чищення зубів метод Пахомова Г.М.).

Малюнок 8. Записати алгоритм чищення зубів методом Басс.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 11. Професійна гігієна порожнини рота: методи і оснащення.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Методи видалення м'якого зубного нальоту.
2. Методи видалення мінералізованих зубних відкладень.
3. Мануальні інструменти для професійного чищення зубів.
4. Механічні інструменти для професійного чищення зубів.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою видалення м'якого зубного нальоту один на одному.
2. Оволодіти методикою видалення мінералізованих зубних відкладень один на одному.
3. Знати будову мануальних і механічних інструментів для професійного чищення зубів і техніку роботи з ними.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Замалювати інструменти для видалення м'якого зубного нальоту.
2. Замалювати інструменти для видалення мінералізованих зубних відкладень (гачки, скейлери, кюрети).
3. Записати класифікацію механічних методів видалення зубних відкладень і їх характеристику.
4. Записати показання і протипоказання до застосування механічних методів видалення зубних відкладень.

Малюнок 1. Замалювати інструменти для видалення м'якого зубного нальоту.

Малюнок 2. Замалювати інструменти для видалення мінералізованих зубних відкладень.

Гачки, скейлери (види, показання до застосування)

Кюрети (види, показання до застосування)

Малюнок 3. Записати класифікацію механічних методів видалення зубних відкладень і їх характеристику.

Малюнок 4. Записати показання і протипоказання до застосування механічних методів видалення зубних відкладень.

Гігієнічне стоматологічне навчання і виховання дітей в організованих дитячих колективах. Проведення уроку здоров'я. Області охорони здоров'я - складова первинної профілактики стоматологічних захворювань. Організація стоматологічного санітарної освіти, його форми, методи, засоби.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Області охорони здоров'я в системі комплексної профілактики стоматологічних захворювань.
2. Методи санітарно-просвітницької роботи та їх використання для гігієнічного навчання.
3. Основні форми санітарно-просвітницької роботи з різними контингентами населення.
4. Складові підготовчого періоду в організації первинної профілактики карієсу. Їх характеристика.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Провести урок здоров'я в дитячому колективі.
2. Випустити Санбюлетень.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати форми, методи і засоби стоматологічного санітарної освіти.
2. Записати сценарій уроку гігієни для дітей 1-4 класів школи.
3. Намалювати санітарний бюлетень для дітей старших класів школи.

Малюнок 1. Записати форми, методи і засоби стоматологічного санітарної освіти.

Форми

Методи

Засоби

Малюнок 2. Записати сценарій уроку гігієни для дітей 1-4 класів школи.

Малюнок 3. Намалювати санітарний бюлетень для дітей старших класів школи.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 13. Ендогенна профілактика карієсу зубів у дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром. Планування, методи проведення. Системне введення фторидів. Механізм карієспрофілактичної дії фторидів. Системне призначення макро - і мікроелементів, вітамінів в залежності від віку дитини.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Методи і засоби ендогенної профілактики карієсу в період закладки і формування зубів.
2. Види ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. Планування профілактики карієсу зубів у залежності від вираженості чинників карієсогенної ситуації. Взаємодія з лікарем-педіатром.
3. Шляхи надходження і насичення фтором організму людини. Вміст фтору в питній воді. Механізм карієспрофілактичного дії фторидів.
4. Потреба в макро - і мікроелементи, вітаміни дітей різного віку. Сучасні лікарські препарати, що містять макро - і мікроелементи, вітаміни і їх призначення дітям різного віку.
5. Грудне вигодовування. Його роль в профілактиці стоматологічних захворювань.
6. Роль раціонального харчування в профілактиці карієсу.
7. Роль загальносоматичних захворювань вагітної жінки і дитини в генезі карієсу. Роль стоматолога, педіатра, гінеколога в первинній профілактиці карієсу зубів у дітей. Організація, методи впровадження.
8. Вплив недостатності і надлишку фтору в питній воді на розвиток патології твердих тканини зубів і тканин пародонту.
9. Значення кальцію, фосфору і фтору в системі екзогенної профілактики карієсу. Препарати кальцію, фосфору і фтору, механізм їх дії.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Вміти планувати профілактику карієсу зубів у залежності від вираженості чинників карієсогенної ситуації.

2. Вміти призначати сучасні лікарські препарати, що містять макро - і мікроелементи, вітаміни дітям різного віку.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати схему видів ендогенної профілактики карієсу зубів.
2. Схематично зобразити шлях надходження і насичення фтором організму людини.
3. Записати оптимальні концентрації вмісту фтору в питній воді, молоці, кухонній солі.
4. Записати механізм карієспрофілактичної дії фторидів.
5. Записати таблицю дозування фторидів в залежності від їх концентрації в питній воді.
6. Сучасні фторвмісні препарати і їх призначення дітям різного віку.
7. Записати класифікацію препаратів кальцію по поколінням, представників, призначення дітям різного віку.

Малюнок 1. Записати схему видів ендогенної профілактики карієсу зубів.

Малюнок 2. Схематично зобразити шлях надходження і насиченість фтором організму людини.

Малюнок 3. Записати оптимальні концентрації вмісту фтору в питній воді, молоці, кухонної солі.

Малюнок 4. Записати механізм карієспрофілактичної дії фторидів.

Малюнок 5. Записати таблицю дозування фторидів в залежності від їх концентрації в питній воді.

Малюнок 6. Сучасні фторвмісні препарати і їх призначення дітям різного віку.

Малюнок 7. Записати класифікацію препаратів кальцію по поколінням, представників, призначення дітям різного віку.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

**Тема 14. Екзогенна профілактика карієсу зубів у віковому аспекті.
Характеристика засобів для місцевої профілактики карієсу, призначення та способи їх використання.**

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Види екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей різного віку.
2. Методи і засоби екзогенної профілактики карієсу зубів у дітей, призначення, способи застосування.
3. Аплікаційний метод ремінералізующої терапії по Леус - Боровському, методика проведення, показання.
4. Ремінералізуючі гелі, лаки. Методика проведення, показання.
5. Глибоке фторування по Кнаппвосту, методика застосування, переваги методу, показання.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою ремінералізующої терапії по Леус - Боровському один на одному.
2. Оволодіти методикою ремінералізующої терапії фторвмісними гелями, лаками один на одному.
3. Оволодіти методикою глибокого фторування по Кнаппвосту один на одному.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати алгоритм проведення аплікаційного методу ремінералізующої терапії по Леус - Боровському. Механізм дії.
2. Записати алгоритм проведення ремінералізующої терапії гелями, лаками. Механізм дії.
3. Записати методику проведення глибокого фторування по Кнаппвосту. Механізм дії.

Малюнок 1. Записати алгоритм проведення аплікаційного методу ремінералізуючої терапії по Леус - Боровському. Механізм дії.

Малюнок 2. Записати алгоритм проведення ремінералізуючої терапії гелями, лаками. Механізм дії.

Малюнок 3. Записати методику проведення глибокого фторування по Кнаппвосту. Механізм дії.

Герметизація фісур зубів. Методи, показання до застосування. Засоби для герметизації фісур зубів і методика їх застосування.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Неінвазивна герметизація фісур, показання, протипоказання до застосування, методика проведення.
2. Інвазивна герметизація фісур, показання, протипоказання до застосування, методика проведення.
3. Види герметиків, класифікації герметиків.
4. Контроль ефективності екзогенної профілактики карієсу.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою неінвазивної герметизації фісур на фантомах.
2. Оволодіти методикою інвазивної герметизації фісур на фантомах.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Намалювати типи фісур.
2. Записати методику проведення неінвазивної герметизації фісур композитним. Показання та протипоказання до застосування.
3. Записати методику проведення інвазивної герметизації фісур з допомогою СИЦ. Показання та протипоказання до застосування.
4. Записати класифікацію герметиків.

Малюнок 1. Замалювати типи фісур.

Малюнок 2. Записати методику проведення неінвазивної герметизації фісур композитним герметиком. Показання та протипоказання до застосування.

Малюнок 3. Записати методику проведення інвазивної герметизації фісур з допомогою СИЦ. Показання та протипоказання до застосування.

Малюнок 4. Записати класифікацію герметиків.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 15. Профілактика захворювань пародонту у дітей. Планування, методи проведення. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонту.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Пародонт, визначення, будова. Загальні і місцеві етіологічні фактори захворювань пародонту.
2. Основні етіопатогенетичні чинники хвороб пародонта у дітей різного віку та шляхи їх профілактики. Методи проведення профілактики захворювань пародонту. Засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонту.
3. Планування заходів профілактики захворювань пародонту у дітей різного віку.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою видалення м'якого зубного нальоту один на одному.
2. Оволодіти методикою видалення мінералізованих зубних відкладень один на одному.
3. Вміти планувати заходи профілактики захворювань пародонту у дітей різного віку.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Дати визначення поняттю «пародонт». Схематично зобразити комплекс тканин пародонта.
2. Записати схему основних етіопатогенетичних факторів хвороб пародонта у дітей.
3. Схематично зобразити етапи патогенезу захворювань пародонту (вказати основні процеси, що відбуваються на кожному етапі).

Малюнок 1. Дати визначення поняттю «пародонт».

Схематично зобразити комплекс тканин пародонта.

Малюнок 2. Записати схему основних етіопатогенетичних факторів хвороб пародонта у дітей.

Малюнок 3. Схематично зобразити етапи патогенезу захворювань пародонту (вказати основні процеси, що відбуваються на кожному етапі).

Гігієна порожнини рота як основа профілактики захворювань пародонту. Призначення коштів для гігієнічного догляду за порожниною рота в залежності від стану тканин пародонта.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Використання методів гігієни порожнини рота для профілактики захворювань пародонту. Призначення коштів для гігієнічного догляду за порожниною рота при захворюваннях тканин пародонта.
2. Індивідуальна профілактика захворювань пародонту. Засоби і предмети гігієни, методики їх застосування.
3. Планування заходів профілактики захворювань пародонту у дітей різного віку.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою видалення м'якого зубного нальоту один на одному.
2. Оволодіти методикою видалення мінералізованих зубних відкладень один на одному.
3. Вміти призначити засоби для гігієнічного догляду за порожниною рота в залежності від стану тканин пародонта.
4. Вміти планувати заходи профілактики захворювань пародонту у дітей різного віку.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Записати засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонту, вказати активні інгредієнти, механізм їх дії.

Малюнок 1. Записати засоби, що використовуються для профілактики захворювань пародонту, вказати активні інгредієнти, механізм їх дії.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

Тема 16. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань у дітей. Основні етапи впровадження та організаційні засади. Підготовка, складання програм. Критерії оцінки ефективності програми комплексної системи профілактики.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Комплексна система профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми.
2. Організація комплексної профілактики карієсу зубів. Державний, груповий, індивідуальний рівні впровадження.
3. Планування, організація і проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.
4. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонту.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою планування, організації та проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.
2. Вміти проводити оцінку ефективності комплексної системи профілактики.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Схематично зобразити етапи комплексної системи профілактики карієсу зубів і захворювань пародонту.
2. Записати критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонту.

Малюнок 1. Схематично зобразити етапи комплексної системи профілактики карієсу зубів і захворювань пародонту.

Малюнок 2. Записати критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонту.

Диспансеризація дітей у стоматолога як основний метод впровадження первинної профілактики. Принципи, організаційні форми, етапи диспансеризації. Методика формування стоматологічних диспансерних груп. Контрольна робота 3.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Диспансеризація дітей у стоматолога як основний метод впровадження первинної профілактики. Принципи, організаційні форми, етапи диспансеризації.
2. Методика формування стоматологічних диспансерних груп, кратність проведення профілактичних оглядів.
3. Планування, організація і проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Оволодіти методикою формування стоматологічних диспансерних груп.
2. Оволодіти методикою планування, організації та проведення профілактичних заходів в організованих дитячих колективах.

Позааудиторна робота. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Дати визначення поняттю «диспансеризація». Схематично зобразити етапи диспансеризації.
2. Записати принципи формування педіатричних диспансерних груп.
3. Записати принципи формування ступенів активності (компенсована, субкомпенсована, декомпенсована форми) стоматологічної патології (карієс, захворювання пародонту, хірургічна патологія, ортодонтична патологія).
4. Записати принципи формування стоматологічних диспансерних груп.

Малюнок 1. Дати визначення поняттю «диспансеризація». Записати етапи диспансеризації.

Малюнок 2. Записати принципи формування педіатричних диспансерних груп.

Малюнок 3. Записати принципи формування ступенів активності (компенсована, субкомпенсована, декомпенсована форми) стоматологічної патології (карієс, захворювання пародонту, хірургічна патологія, ортодонтична патологія).

Малюнок 4. Записати принципи формування стоматологічних диспансерних груп.

Вид контролю	Традиційна оцінка	Бальна оцінка	Підпис викладача
тестовий контроль			
Опитування			
Практичні навички			
отримана оцінка			

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Каськова Л. Ф., Амосова Л. І., Карпенко О. О. [та ін.]; за ред. проф. Л. Ф. Каськової. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. вищих мед. навч. закл./ Вид.: «Магнолія 2006», 2019.-404с.
2. Гуменюк О.М., Смоляр Н.М. Профілактика стоматологічних захворювань. Навчальний посібник. – Вид.: «Магнолія 2006», 2018.-368с.
3. Мельник В.С., Горзов Л.Ф., Білищук Л.М. Профілактика стоматологічних захворювань. Навчальний посібник. Видавництво «ФОП Данило С.І.». –Ужгород: 2019. – 136 с.
4. Заяць Т. І., Жуковська Л. О. Профілактика стоматологічних захворювань: Навч. посіб. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020. – 322 с.
5. Профілактика стоматологічних захворювань: Навчальний посібник. / Під ред. проф. Р.В. Казакової — Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017 р.- 136 с.
6. Мельничук Р.М., Гаврилів Р.М., Воляк М. Н., Кімак Г. Б. Курс лекцій з профілактики стоматологічних захворювань. Навчальний посібник. – Івано-Франківськ: ІФНМУ, 2009. - 292 с.
7. Профілактика стоматологічних захворювань: [навч. посібник для студ. стомат. ф-тів, лікарів-інтернів] / В.І. Куцевляк, В.В. Ніконов, О.В. Самсонов [та ін.]; за ред. В.І. Куцевляка. – Х.: Факт, 2007.-208с.
8. Therapeutic dentistry for children. Vol.1. / L.O. Khomenko, Yu.V. Tchaikovsky, NI Smolyar [etc.]; L.O. Khomenko - Book-plus, 2014. - 432p.

Додаткова:

1. Каськова Л. Ф., Амосова Л. І., Карпенко О. О. [та ін.]; за ред. проф. Л. Ф. Каськової. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. — Х.: Факт, 2011. — 392 с.
2. Хоменко Л.О., Чайковський Ю.Б., Смоляр Н.І., Савичук О.В., Остапко О.І., Біденко Н.В. та ін. Терапевтична стоматологія дитячого віку Том 1. – Київ: Книга плюс, 2014. – 432.
3. Куцевляк В.Ф., Лахтін Ю.В. Індексна оцінка пародонтального статусу / В. Ф. Куцевляк, Ю. В. Лахтін : навч. посібник. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Суми: ВВП «Мрія», 2015. - 104 с.
4. Куроєдова В.Д., Попович З.Б., Рожко М.М. Стоматологія : підручник: У 2-х книгах — Книга 1 :Підручник для мед. ВНЗ III—IV рівнів акредитації Допущено МОЗ. Вид.: «Медицина», 2013. – 872 с.
5. Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч. Виробнича практика з профілактики стоматологічних захворювань. – Полтава. – 2006. – 112с.

6. Prevention of dental diseases: textbook. for students. higher honey. textbook lock / Smolyar NI, Humeniuk OM, Kravets MS [etc.]; for order. prof. Smolyar N. and Assoc. Gumenyuk OM .. –2012. –392с.
7. N.I. Chukhray, e.v. Bezvushko, i.s. Dubetska-Hrabous. /Preventive dentistry./ Lviv, 2011.

Інтернет-ресурси:

504.dmu.edu.ua

testcentr.org.ua

<https://moz.gov.ua/>

<http://www.nbv.ua/>

<http://www.nlm.gov/>

<http://medlib.dv.ua/>

<https://libraredu.ua/>